

1. OPĆE INFORMACIJE				
1.1. Nositelj kolegija	dr.sc. Tatjana Pišković, izv. prof.		1.6. Godina studija u kojoj se kolegij izvodi	3.
1.2. Naziv kolegija	Hrvatska semantika		1.7. Bodovna vrijednost (broj bodova po ECTS sustavu)	4
1.3. Suradnici			1.8. Način izvođenja nastave (broj sati P + V + S + e-učenje)	30 / 0 / 15
1.4. Studijski program (prijediplomski, diplomski, integrirani)	Prijediplomski		1.9. Očekivani broj studenata na kolegiju	120
1.5. Status kolegija	☒ obavezni	☐ izborni	1.10. Razina primjene e-učenja (1., 2., 3. razina), postotak izvođenja kolegija on line (maksimalno 20%)	2. razina, 0%
2. OPIS KOLEGIJA				
2.1. Ciljevi kolegija	Očekuje se da će se studenti na kolegiju upoznati sa strukturom leksika hrvatskoga jezika, s mehanizmima proizvodnje sekundarnih značenja leksemâ, s osnovnim leksičko-semantičkim odnosima te s razvojem leksičke semantike kao lingvističke discipline.			
2.2. Uvjeti za upis kolegija i / ili ulazne kompetencije potrebne za kolegij	Za upis ovog kolegija potrebno je odslušati kolegij Pravopisno-gramatičke vježbe Za upis ovog kolegija potrebno je odslušati kolegij Hrvatska fonologija Za upis ovog kolegija potrebno je odslušati kolegij Hrvatska morfologija Za upis ovog kolegija potrebno je odslušati kolegij Hrvatska sintaksa			
2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima kolegij pridonosi	2. definirati i tumačiti pojmove iz jezikoslovne kroatistike, temeljne pojmove iz povijesno-poredbene lingvistike te tumačiti jezik kao sustav, jezik kao standard i značenje jezičnih podataka na paradigmatškoj i sintagmatškoj razini 3. objasniti i primijeniti jezičnu uporabu i propisanu normu na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini hrvatskoga standardnoga jezika te razlikovati i interpretirati različite funkcionalne stilove hrvatskoga jezika 9. povezati jezične i književne sadržaje s ostalim srodnim umjetničkim i kulturnim sadržajima na sinkronijskoj i dijakronijskoj razini 15. procijeniti vlastite interese i kompetencije te odabrati odgovarajuća područja za nastavak obrazovanja.			
2.4. Očekivani ishodi učenja na razini kolegija (3-10 ishoda učenja)	1. definirati, objasniti i primijeniti temeljno nazivlje vezano uz istraživanja u leksikologiji 2. razlikovati i objasniti osnovne paradigmatške leksičko-semantičke odnose među riječima u hrvatskome standardnom jeziku 3. prepoznati i tumačiti mehanizme izvođenja sekundarnih značenja leksemâ u hrvatskom jeziku 4. primijeniti znanje o različitim dimenzijama leksičkog značenja (denotativnom, konotativnom, specijaliziranom i društvenom) u komunikaciji i procijeniti njihovu primjerenost određenom funkcionalnom stilu			
2.5. Opis sadržaja kolegija	1. Uvod u semantiku I. Počeci i razvoj razmišljanja o značenju riječi. Semiotika. Semantika: lingvistička, filozofijska i psihologijska semantika. Lingvistička semantika: pragmatička, rečenična i leksička semantika. Leksička semantika prema drugim leksičkim disciplinama (leksikologiji, leksikografiji, onomastici, terminologiji, frazeologiji). 2. Uvod u semantiku II. Kratka povijest razvoja leksičke semantike: predstrukturalistička dijakronijska semantika, strukturalistička semantika, generativna semantika, neostrukturalistička semantika, kognitivna semantika. 3. Leksem, riječ i leksikon. Pravopisna, fonološka i gramatička riječ. Leksem kao ukupnost oblikâ i značenjâ jedne riječi. Kanonski oblik riječi. Leksička jedinica (listem). Leksikon: leksik (rječničko blago), rječnik (knjiga) i mentalni leksikon (umno skladište riječi). Opći i specijalizirani leksik.			

	<p>4. Leksikon kao knjiga. Rječnička (leksikografska) jedinica i njezina struktura. Rječnički unosak. Natuknica (lema), gramatička odrednica, definicije leksičkog značenja, sintagmatski odjeljak, frazeološki odjeljak, etimološka odrednica.</p> <p>5. Vrste i definicije značenja. Leksičko, gramatičko i pragmatičko značenje. Ogden-Richardsov značenjski trokut: znak, pojam, predmet. Denotativno i konotativno značenje. Primarno i sekundarno značenje. Specijalizirano i društveno značenje. Otvorene i zatvorene jezične klase. Punoznačne i nepunoznačne riječi.</p> <p>6. Teorije leksičkog značenja I. Komponentni pristupi značenju: semska (B. Pottier) i komponentna analiza značenja (J. Katz), prirodni semantički metajezik (A. Wierzbicka).</p> <p>7. Teorije leksičkog značenja II. Teorija prototipa (E. Rosch). Teorija konceptualne metafore (G. Lakoff, M. Johnson). Asocijativna metoda.</p> <p>8. Polisemija I. Monosemija (jednoznačnost) i polisemija (višeznačnost). Leksikogeneza: tvorba riječi, leksičko posuđivanje i polisemija. Leksička metafora kao mehanizam realizacije polisemije. Tri razine metafore: pojmovna, leksička i stilska. Vrste metaforičkih transfera. Sinestezija.</p> <p>9. Polisemija II. Leksička metonimija i leksička sinegdoha kao mehanizmi realizacije polisemije. Tri razine metonimije: pojmovna, leksička i stilska. Obrasci metonimijskih i sinegdohskih transfera. Metaftonimija.</p> <p>10. Homonimija. Leksička i morfološka homonimija. Homonimi, homografi i homofoni. Pravi i nepravi homonimi. Potpuni pravi i nepotpuni (djelomični) pravi homonimi. Načini nastanka homonima. Polisemija i homonimija.</p> <p>11. Antonimija. Pojam značenjske suprotnosti. Vrste značenjske suprotnosti. Klasifikacije antonima. Raznokorijenski i istokorijenski antonimi. Konverzivni, kvalitativni (stupnjeviti), koordinacijski, reverzivni i komplementarni antonimi. Općejezični i kontekstualni antonimi. Enantioseemija. Enantiodromija.</p> <p>12. Sinonimija. Razine značenjske podudarnosti leksemâ. Sinonimija kao ljestvični leksički odnos. Cruseova ljestvica sinonimnosti: apsolutna sinonimija, kognitivna sinonimija i približna sinonimija (plezionimija). Sinonimijski niz. Kvazisinonimija.</p> <p>13. Leksičke hijerarhije I. Hiperonimija i hiponimija. Kohiponimija. Taksonimija. Kvazihiponimija.</p> <p>14. Leksičke hijerarhije II. Meronimija i holonimija. Komeronimija. Partonimija. Kvazimeronimija.</p> <p>15. Ostali odnosi među leksemima: paronimija, inkompatibilnost, međujezična homonimija.</p>								
2.6. Vrste izvođenja nastave:	<p>X Predavanja</p> <p>X Seminari i radionice</p> <p>X Vježbe</p> <p>Online u cijelosti</p> <p>Mješovito e-učenje</p> <p>Terenska nastava</p>	<p>X Samostalni zadaci</p> <p>Multimedija i mreža</p> <p>Laboratorij</p> <p>Mentorski rad</p>	2.7. Komentari:						
2.8. Obveze studenata	Studenti moraju redovito pohađati nastavu, aktivno sudjelovati u seminarskoj nastavi, čitati preporučenu literaturu i raspravljati o njoj.								
2.9. Praćenje rada studenata	Pohađanje nastave	1,5		Istraživanje			Praktični rad		
	Eksperimentalni rad			Referat					
	Esej			Seminarski rad	0,5				
	Kolokvij			Usmeni ispit	0,5				
	Pismeni ispit	1,5		Projekt			Broj bodova po ECTS sustavu		4
2.10. Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i / ili na drugi način)	Naslov					Dostupnost u knjižnici		Dostupnost putem ostalih medija	

	1. Lakoff, George; Mark Johnson. 2015. Metafore koje život znače (str. 3–38). Prevela Anera Ryznar. Zagreb: Disput.	DA	
	2. Petrović, Bernardina. 2005. Sinonimija u leksičkome sustavu hrvatskoga jezika. U: Sinonimija i sinonimičnost u hrvatskome jeziku (str. 91–146). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.	DA	
	3. Raffaelli, Ida. 2015. O značenju. Uvod u semantiku. Zagreb: Matica hrvatska.	DA	
	4. Samardžija, Marko. 1989. Homonimi u hrvatskom književnom jeziku. Radovi zavoda za slavensku filologiju 24: 1–70.	DA	
	5. Šarić, Ljiljana. 2007. Klasifikacija antonima. U: Antonimija u hrvatskome jeziku: semantički, tvorbeni i sintaktički opis (str. 80–121). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.	DA	
2.11. Dopunska literatura	<p>1. Berruto, Gaetano. 1994. Semantika. Zagreb: Antibarbarus. Prevela Iva Grgić.</p> <p>2. Bratanić, Maja. 1994. Leksikologija i leksikografija. Filologija 22/23: 235–244.</p> <p>3. Cruse, D. A. 1986. Lexical semantics. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>4. Cruse, Alan. 2006. A Glossary of Semantics and Pragmatics. Edinburgh: Edinburgh University Press.</p> <p>5. Cruse, Alan. 2000. Meaning in Language. An introduction to semantics and pragmatics. Oxford – New York: Oxford University Press.</p> <p>6. Dragičević, Rajna. 2007. Leksikologija srpskog jezika. Beograd: Zavod za udžbenike.</p> <p>7. Erdeljac, Vlasta. 2009. Mentalni leksikon. Zagreb: Ibis grafika.</p> <p>8. Hudeček, Lana; Milica Mihaljević. 2009. Homonimija kao leksikografski problem. Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje 35: 159–186.</p> <p>9. Krnić, Manuela; Tatjana Pišković. 2022. Hrvatski leksemi s najviše značenja. U: Ivan Marković, Iva Nazalević Čučević i Igor Marko Gligorić (ur.). Riječi o riječi i Riječi. Zbornik u čast Zrinki Jelaska: 685–708. Zagreb: Disput.</p> <p>10. Lyons, John. 1995. Linguistic semantics: an introduction. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>11. Lyons, John. 1977. Semantics 1. Semantics 2. Cambridge: Cambridge University Press.</p> <p>12. Ogden, C. K.; I. A. Richards. 1923. The Meaning of Meaning. New York: A Harvest Book.</p> <p>13. Pišković, Tatjana. 2013. Vremenski leksički koncepti u hrvatskome jeziku. 2013. U: Tatjana Pišković i Tvrtko Vuković (ur.). Vrijeme u jeziku – Nulti stupanj pisma. Zbornik radova 41. seminara Zagrebačke slavističke škole: 99–123. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.</p> <p>14. Pišković, Tatjana. 2016. Perpetuiranje rodних stereotipa u hrvatskim rječnicima. Romanoslavica 52/2: 343–363.</p> <p>15. Pišković, Tatjana. 2021. Pristrani leksikograf u Rječniku stranih riječi, izraza i kratica (1951). U: Ivan Marković (ur.). Hrvatski jezik 1950ih: 209–237. Zagreb: Stilistika.org – Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.</p> <p>16. Pišković, Tatjana. 2021. Hrvatsko rječotvorje na društvenim mrežama. 2021. U: Robert Bońkowski et al. (ur.). 2021. Periferno u hrvatskom jeziku, kulturi i društvu: 67–94. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.</p> <p>17. Samardžija, Marko. 2003. Hrvatski jezik 4. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>18. Tafr, Branka. 2005. Od riječi do rječnika. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>19. Trask, Robert Lawrence. 2005. Temeljni lingvistički pojmovi. Preveo Benedikt Perak. Zagreb: Školska knjiga.</p> <p>20. Wierzbicka, Anna. 1996. Semantics: primes and universals. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>21. Zgusta, Ladislav. 1991. Priručnik leksikografije. Sarajevo: Svjetlost.</p>		

2.12. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)	
--	--